

Alanya'da derlenerek yazıya geçirilen çocuk masallarının değerler eğitimi açısından incelenmesi

Investigation of children's fairy tales compiled and written in Alanya in terms of values education

DOI: 10.38155/ksbd.1420106

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliş Tarihi /
Article Arrival Date
15/01/2024

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
28/12/2024

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
31/12/2024

KARADENİZ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Prof. Dr., Serdar BULUT
Alanya Alaaddin Keykubat
Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
Bölümü
buluthan07@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-6286-4873

Elif DEMİRDÖĞEN
Alanya Alaaddin Keykubat
Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
elifdemirdogen07@gmail.com
ORCID: 0009-0002-5104-3521

Etik Kurul Beyanı: Bu çalışma, insanlardan veri ve örnek toplamayı gerektiren, anket, inceleme, alan çalışması ve deney içeren araştırmalar kapsamına girmediğinden etik kurul onay belgesi gerektirmemektedir.

Öz

Kültürel çalışmaların kent değerlerini özgün olarak şekillendirdiği günümüzde yerel noktaları konu edinen değerler ön plana çıkmaktadır. Alanya'da var olan değerlerin elbet yerel kültüre yansıdığı aşikârdır. Bu yerel kültürün somut olmayan miraslarından birisi şüphesiz masallardır. Çocukların ilgi göstererek okudukları ve dinledikleri masallar, temalar sayesinde toplumun temel değerlerinin aktarılmasında önemli bir yere sahip olmaktadır.

Araştırmanın amacı; Alanya'da sözlü gelenek unsuru olarak belirlenen Alanya masallarının değerler eğitimi açısından incelenmesini sağlamaktır. Bu masalların değerler eğitiminde ne kadar etkiye sahip olduğunu belirleyip masalların çocukların yaşamına kaynaklık ederek onlara yön verme durumunu ortaya çıkaran masal örneklerine bakılmıştır. Bu doğrultuda toplumlarda kuşaktan kuşağa aktarılan masallar, çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Alanya'da sözlü kültürden derlenerek yakın zamanda yazılı hâle getirilen masallardan çocuklara özgü olduğu tespit edilenleri ele alınmıştır. İlgili masallar doküman analizi ile analiz edilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yapılarak verilerin doküman incelemesiyle elde edilmesi sağlanmıştır. Alanya masallarında tespit edilerek incelenecek olan değerler şu şekildedir: Sevgi, yardımseverlik, şefkat, iyilik yapmak, dostluk, sadakat, adalet, cesaret, nezaket, dürüstlük, aile birliğine önem verme, dayanışma, çalışkanlık, saygı, sorumluluk, hoşgörü, sabır, öz denetim, vatanseverlik değerleridir. Bulunan değerlerin masallar üzerinden örneklerle birlikte gösterimi sağlanmıştır. Analizler neticesinde en fazla yer alan değer in sevgi değeri olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alanya Masalları, Değerler Eğitimi, Derleme Masallar, Çocuk Masalları, Kültür.

Abstract

Today, when cultural studies uniquely shape city values, values focusing on local points come to the fore. It is obvious that the values existing in Alanya are reflected in the local culture. One of the intangible legacies of this local culture is undoubtedly fairy tales. The fairy tales that children read and listen to with interest have an important place in conveying the basic values of the society, thanks to the themes.

The purpose of the research; To ensure that Alanya tales, which are determined as an element of oral tradition in Alanya, are examined in terms of values education. Examples of fairy tales were examined to determine how much impact these tales have on values education and to reveal the extent to which fairy tales guide children's lives by providing them with resources. In this regard, fairy tales passed down from generation to generation in societies constitute the subject of our study. In this regard, among the fairy tales compiled from oral culture in Alanya and recently written down, those that were determined to be specific to children were discussed. Relevant tales were analyzed by document analysis. In the research, descriptive analysis, one of the qualitative research methods, was performed and the data was obtained through document review. The values to be identified and examined in Alanya tales are as follows: Love, helpfulness, compassion, doing good, friendship, loyalty, justice, courage, kindness, honesty, giving importance to family unity, solidarity, diligence, respect, responsibility, tolerance, patience, self-control. are patriotic values. The values found are illustrated with examples from fairy tales. As a result of the analysis, it was revealed that the most prevalent value was the value of love.

Keywords: Alanya Tales, Values Education, Compilation Fairy Tales, Children's Tales, Culture.

Giriş

Bir milleti kendi kültürü ve değerleri şekillendirir. Bu değerleri oluşturan birimler; dil, din, inanç, felsefe, folklor, gelenek ve göreneklerden oluşmaktadır (Alay, 2005). Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğe göre, genellikle halkın yarattığı, sözlü gelenekte yaşayan, insanlar, hayvanlar, cadı, cin, dev, peri, ejderha vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür olarak nitelendirilmiştir. Türk dünyasında masal karşılığı olarak üç kavram kullanılır. Bunlar; mesel, masal, hekat, hikâyedir (Uysal, 2020). Masallar olayların fantastik olaylarla süslediği ve bunların olağanüstü anlatıldığı hikâyelerdir (Karadavut, 2006). Masallar sözlü anlatım türleri içerisinde toplumların miraslarını kulaktan kulağa aktardıkları anlatım türlerinden masallar, kendiliğinden oluşan, bir olay örgüsüne sahip olan anlatım türlerinden biridir. Herkesin zihninde birçok örneğinin bulunması yönüyle masallar; bir konudan ders çıkarma, sohbet etme, insanlarla bir araya gelme, hayal dünyamızı geliştirmesiyle her nesile hitap etmektedir (Çolak, 2021). Masalların nasıl ortaya çıktığı konusunda farklı görüşler ortaya atılsa da masal, dünyada ve Türkiye’de kökü çok eskilere dayanan bir türdür. Masallar insanları yönlendirmesi ve anlatılanlardan bir ders çıkarmasına sebep olan anlatılardandır. Masalı hikâyeden, destandan, efsaneden farklı kılan yanının masalların oluşumunda ve insanların hayal dünyasında bu düşünceyi oluşturabilmektir (Boratav, 1969). Masal konularının evrensel özellik taşıması, masallardaki içeriklerin birçok milletin masallarında yer almasına sebep olmaktadır. Bu durum insanların hayvanları ve tabiattaki diğer varlıkları konuşan, kendileri gibi düşünen bir varlık olarak algılamalarından kaynaklanmaktadır (Karadavut, 2006).

Masalların Değerler Eğitime Etkisi

Masallar, kültürleri birbirinden ayıran ve edebi anlayışı, kültürel mirası, sosyal davranışları yeni nesillere aktaran bir unsurdur (Bruijn, 2019). Değerler, insanların hayatı boyunca yaşadığı tecrübelerle şekillenmektedir. Değerler eğitimi için en kritik dönem yaşamın ilk yıllarından başlamaktadır. Değerler yaşanan dönem içerisinde düzenin sağlanabilmesine etkindir (Bozkurt, 2019). Belirli bir düzenin olması, sevgi, saygı, doğruluk, yardımseverlik, adalet, dostluk, hoşgörü, sabır, sorumluluk, özdenetim, öz güven, dürüstlük, vb. evrensel değerler sayesinde mümkündür (Aktepe, 2010). Edebi türlerle değer aktarımı gerçekleştirilebilir. Çocuklar yaşadıkları toplumun geleneklerini, değerlerimizi öğrenirken halk edebiyatı türlerinden faydalanılabilir (Kardaş ve Çınarcı, 2018). Yorulmaz (2022)’a göre değerler eğitiminde kullanılacak en önemli halk edebiyatı türlerinden biri de masaldır.

Alanya Masalları

Masalların evrensel özellik taşıması isimlendirmede olan farklılığın masalın anlamlandırılmasında oluşmayacağına bir işarettir. Bu doğrultuda Alanya masallarının yorumlanması ve algılanışı benzer şekildedir. Sakaoğlu (1973)’na göre masal sadece çocukların eğlenmesi ve eğitilmesi için var olan bir anlatım türü değildir.

- Masalarda kahramanlar hayali olsa da bazı Alanya masallarında geçen zaman ve kullanılan mekân, gerçek olarak düşünülmüştür. Ali köprüsü, Şah İsmail, Hz. Ali, Alaaddin Keykubat gibi tarihi hakikatlere masal gömleği giydirilmiştir.
- Sahada derleme aşamasında, anlatıcıların masal, metel ya da mesel diye ifade ettikleri anlatımların aslında, halk hikâyesi, efsane, fıkra, destan gibi özelliklere sahiptir. Bazı anlatımlarda ise anlatıcı gündelik hayatın işini kendine göre uyarlamıştır. Anlatıcı bunu yaparken içinde bulunduğu toplumun değerlerinden de faydalanmaktadır.
- Alanya masallarındaki kadın karakterlerin önemli bir yeri vardır. Kadınlar metinler içerisinde bulunurken zorluklarla baş edebilen, erkeklere yol gösteren güçlü kişilik olarak yer almaktadırlar.
- Hayvanlar masalın önemli bir parçasıdır.
- Alanya masallarında hem yerleşik hayatın hem de göçebe hayatın izlerini bulmak mümkündür.
- Alanya masallarında merkezde yapılan çalışmalarda kırsalda anlatılan masalların kent merkezine uyarlanmış yeni versiyonları ortaya çıkmaktadır.
- Alanya masalları nesir olarak yazılmıştır. Bunların içinde manzum parçalarda vardır.
- Masallar eski önemini kaybetmiş olsa da kırsalda özellikle de yaylalarda masal anlatımının var olmasının nedeni yaşadıkları zorlukları masallarla azaltıp mutlu olmanın yolunu bu şekilde devam ettirmek istemeleridir.
- Masalların çocuklar için kültürel aktarımda, gelenek ve göreneklerin öğretiminde faydalı olacağı düşünülmüştür.

Bu araştırmanın amacı; Alanya’da sözlü gelenek unsuru olarak yer alan masalların değerler eğitimi açısından incelenmesinin sağlanmasıdır. Bu amaca yönelik olarak aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Alanya masallarında bulunan değerler hangileridir?
2. Alanya masallarında hangi değerler ön plana çıkmaktadır?

Yöntem

Alanya’da sözlü gelenek unsuru olan masalların değerler eğitimi açısından analiz edilmesine yönelik olan bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Alanya masallarının incelemesi için içerik analizi yapılmış olup betimsel bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada Alanya’da yazılı gelenek unsuru olarak yayımlanmış ve çocuk masalı olarak değerlendirilebilecek 26 Alanya masalına ulaşılmıştır. Yazılı kaynaklar doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma deseni aşağıdaki verilen Tablo 1’ de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Deseni

Unsurlar	Yazılı Unsurlar
Derlenen masallar	26 Alanya masalı

Alanya’da sözlü gelenek unsuruyken derlenerek yazıya geçirilen masallardaki değerlerin belirlenmesi için doküman incelemesi ile yazılı kaynaklara ulaşılmış ve masallar incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen Alanya Masalları kitabı, Dünden Bugüne Alanya’da Yaşam dergisi, Erciyes Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, Alanyalı Bizim Yörükler kitabından alınmış 26 Alanya masalıdır. Amaçlı örnekleme, derinlikli çalışmalar için bilgi açısından çeşitli durumlar seçime yönlendirmektedir (Patton, 2014).

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yazılı kaynaklardan seçilen masallar ön bir okumaya tabii tutulmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından belirlenen 10 temel değerden adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik ve bunlara ek olarak şefkat, iyilik yapmak, sadakat, nezaket, aile birliğine önem verme, çalışkanlık, dayanışma, hoşgörü değerleri ele alınmıştır. Oluşturulan form, değerler eğitimi alanında uzman bir akademisyene incelenilerek son hâlini almıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada masal kavramı ile ilgili araştırmalar yapılmış ve kaynaklar taranmıştır. Çalışma grubu olarak seçilen Alanya masalları değerler eğitimi açısından incelenmiştir. Bu masallarda hangi değerlerin olduğu tespit edilmiştir. MEB’in belirlediği 10 kök değere ek olarak diğer değerler de ele alınarak masalarda sevgi, yardımseverlik, şefkat, iyilik yapmak, dostluk, sadakat, adalet, cesaret, nezaket, dürüstlük, aile birliğine önem verme, dayanışma, çalışkanlık, saygı, sorumluluk, hoşgörü, sabır, vatanseverlik değerlerine bakılmıştır.

Verilerin Analizi

Yazılı kaynaklardan ulaşılan Alanya masallarının çocuk masallarına uygun olma durumu ve değerler eğitimi açısından incelenmesi yapılmış ve bu masalların türlere göre ayrılması sağlanmıştır. Güvenirlik ve geçerlilik açısından alanda uzman iki araştırmacı tarafından sonuçlar karşılaştırılmış ve tutarlılık sağlanmıştır. Çocukların seviyesine uygun olan Alanya masallarında değerler incelenmiş ve elde edilen değerler tablolarda yüzdeler olarak verilmiştir. Alanya masalları içinden çocuk masalları olabilme durumu için şu kriterlere bakılmıştır:

- Çocuğu konu alan masallar
- İçerik olarak masallar
- Dil ve Anlatım açısından masallar

Yazılı unsurlar üzerinde doküman incelemesi yapılmış ve yazılı unsurlar içerik analizi ile analiz edilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmaya ilişkin yapılan çalışmalardan elde edilen verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular ve bunun sonucunda oluşan yorumlar yer almaktadır.

Alanya’da Yazılı Kaynaklardan Ulaşılan Çocuk Masalları

Alanyazın taranarak elde edilen veriler içerik analizine tabii tutulmuş ve Tablo 2’de yer alan bilgiler elde edilmiştir.

Tablo 2. Yazılı ve Sözlü Kaynaklardan Elde Edilen Masallara Ait Bulgular

Unsurlar	Yazılı unsurlar
Derlenen masallar	26 Alanya masalı

Alanya’da yazılı kaynaklar taranarak 26 Alanya çocuk masalına ulaşılmıştır. Alanya çocuk masallarında sevgi, yardımseverlik, şefkat, iyilik yapmak, dostluk, sadakat, adalet, cesaret, nezaket, dürüstlük, aile birliğine önem verme, dayanışma, çalışkanlık, saygı, sorumluluk, hoşgörü, sabır, öz denetim, vatanseverlik değerleri göz önünde bulundurulmuştur. Bunlardan 10 tanesi MEB’in belirlediği kök değerlerdir. Alanya masallarında değerler eğitiminin iletiler yoluyla verildiği görülmektedir. Bu değerlerden masallar içerisinde geçtiği kısımlar sıralanmıştır. Alanya çocuk masalları olarak ele alınan masallar aşağıda belirtilmiştir:

Bilirim ama Demen, Kaval Oğlan, Üç Kız Kardeş, Ali Cengiz, Kedi Sultan, Dilenci ve Hükümdar, Durdane, Keçi Kız, Üç Kardeş, Köylü ile Tavuklar, Çoban ile Erenler, Korkak Osman, Eksik Hesap, Acı ile Bucu, Ne İdim Ne Oldum, Vermeyince Mabut, Neylesin Mahmut, Aksakal, Altın Saban, Manav ile Yörük, Şehzade ile Çoban, Alanyalı Tüccar, Devecinin Devesi, Tembel Ahmet, Zıpoğlan, Kuyruksuz Tilki, Keloğlan.

Alanya çocuk masalları olarak 26 masal incelenmiş ve masallarda yer alan değerlere bakılmıştır.

Alanya Masallarında Konu Edilen Değerler

Alanya’da sözlü gelenek unsuru olarak var olan masallarda hangi değerlerin var olduğuna bakılmıştır. Bu masallarında sevgi, yardımseverlik, şefkat, iyilik yapmak, dostluk, adalet, cesaret, nezaket, dürüstlük, aile birliğine önem verme, dayanışma, çalışkanlık, saygı, sorumluluk, hoşgörü, sabır, vatanseverlik, öz denetim değerleri incelenmiş ve analiz edilmiştir. Elde edilen değerler yüzde olarak belirtilerek gösterilmiştir. Bu kapsamda elde edilen sonuçlar Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Alanya Masallarında Konu Edilen Değerlerin Oranı

Değerler	f	%
Sevgi	39	%20,21
Saygı	5	%2,59
Cesaret	33	%17,10
Aile birliğine önem verme	7	%3,63

Alanya’da Derlenerek Yazıya Geçirilen Çocuk Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Yardıms severlik	9	%4,66
Şefkat	4	%2,07
İyilik yapmak	12	%6,22
Dürüstlük	7	%3,63
Hoşgörü	8	%4,14
Çalışkanlık	13	%6,74
Vatanseverlik	2	%1,04
Adalet	18	%9,33
Nezaket	11	%5,70
Sabır	2	%1,04
Sorumluluk	7	%3,63
Öz denetim	3	%1,55
Dayanışma	10	%5,18
Dostluk	2	%1,04
Sadakat	1	%0,50
TOPLAM	193	%100

Tablo incelendiğinde Alanya masallarında en fazla konu edilen değer in sevgi olduğu görülmüştür. Çocuklara yönelik bu masallarda 39 defa geçen sevgi değeri ifadesi bulunmaktadır. Tüm değerler içerisinde %20.21’ini oluşturmaktadır. Daha sonra cesaret değeri ön plana çıkmaktadır. 33 kez geçen cesaret değerini içeren ifadenin bulunduğu görülmüştür. Bu da masalların %17.10’ını oluşturmaktadır. Üçüncü olarak en çok vurgulanan değer ise adalet değeridir. 18 kısımda yer verildiği görülmüştür. Bu da %9,33’ünü oluşturmaktadır. En az bahsedilen değerlere baktığımız zaman ise %0,50 oran ile 1 kez yer alan “sadakat” değerini %1,04 oran ile 2 kez tekrarlanan ‘sabır, dostluk, vatanseverlik’ değerlerinin takip ettiği görülmüştür. Değerlerle ilgili örnek cümleler aşağıda gösterilmiştir:

Bilirim Ama Demen Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Bilirim Ama Demen masalında yardıms severlik, adalet, cömertlik değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

“Şeytan adam kılığına girmiş. Köylüye gelmiş. Ben sana yardım edeceğim. Sen Ağa’yı Kadı’ya şikâyet et, demiş.” (Yardıms severlik değeri)

“Adam köylüye bir kese altın vermiş.” (İyilik yapmak değeri)

“Köylüde bu delil varken ne senin halı beş para eder, ne de benim kararım! Davayı köylü lehine vermiş.” (Adalet değeri)

Kaval Oğlan Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Kaval Oğlan masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda çalışkanlık, aile birliğine önem verme, sevgi, cesaret, iyilik yapmak, dayanışma, şefkat sabır, adalet, cömertlik değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Goval oğlan komşunun kızına âşık olmuş.” (Sevgi değeri)

“Çalışıp para biriktireceğim; şu kızı alacağım, demiş.” (Çalışkanlık değeri)

“Niyetim niyet, gedecen; goval da çalacan, davar da güdecen, her işi yapacan, demiş.” (Çalışkanlık değeri)

“Anası sedirin üstüne yufka açar ekmek pişirmiş. İki topak hamuru bir edip koca bir yufka yapmış. Yufkayı sadeyağla yağlamış, arasına çökelek döküp dürüm yapıvermiş. Sıcak bastığı zaman içsin diye de bir yayık ayran doldurmuş.” (Sevgi değeri)

“Oğlan anasının elini öpmüş, hayır duasını almış. Yola revan olmuş. Anası ardından bir tas su dökmüş.” (Sevgi ve Aile birliğine önem verme değerleri)

“Su gibi akıp gidesin, ayağına taş değmesin, demiş.” (Sevgi değeri)

“Asım Ağa'ya selam söyle ben burada çalışıcan, demiş.” (Cesaret değeri)

“Sen orasına karışma, Asım Ağa'yı çağır bana, demiş.” (Cesaret değeri)

“Her işi yaparın! Anam beni gavurmayla ilki sütüyle besledi. Gatır gibi yük taşıрын, demiş.” (Çalışkanlık değeri)

“Goval Oğlan, Asım Ağa'nın çiftliğinde işe başlamış ve tam üç yıl çalışmış. Her yükün altına girmiş, her işi yapmış.” (Çalışkanlık ve Sabır değerleri)

“Asım Ağa el ulağının gitmesini istememiş. Goval Oğlan'ın çalışmasından memnunmuş.” (Çalışkanlık değeri)

“Ananı da getir burada yaşasın.” (İyilik yapmak değeri)

“Eh! Madem öyle. Yolun açık ola. Üç yıl çalıştın al üç akçayı, demiş.” (Adalet değeri)

“Allah rızası için bir sadaka ver, demiş. Goval Oğlan'da acımış. Cebindeki üç akçayı da dedeye vermiş.” (İyilik yapmak değeri)

Alanya’da Derlenerek Yazıya Geçirilen Çocuk Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

“Vurması senden, bahçası benden, guşların hepsini vurda bölüşelim, demiş.”
(Dayanışma değeri)

“Bak Asım Ağa, şu senin köşkün anahtarı al; çünkü yediğimiz içtiğimizi de çalıştığım 3 yıla say. Bir daha garibin hakkını yeme! Hadi bana eyvallah, demiş.” (Adalet değeri)

“Anası oğluna şöyle bir bakmış. 3 yıldır yaban ellerde ne yaptın? Ne işledin, demiş.”
(Sevgi değeri)

“Sözümün hakkı, gönül köşküme oturanın gayrı, demiş.” (Sevgi değeri)

Üç Kız Kardeş Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Üç Kız Kardeş masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda çalışkanlık, adalet değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Üç kız kardeş her gün Sahrabeli’ne inek gütmeye giderlermiş.” (Çalışkanlık değeri)

“Azgın çay cadıyı alıp gitmiş. Kötülerin sonu kötü olur, iyilerin hali iyi olur.” (Adalet değeri)

Ali Cengiz Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Ali Cengiz masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda “Cesaret” değerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değer metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Ana ben padişah kızını alacan, demiş.” (Cesaret değeri)

“Gidip ustasından gizli ilimleri öğrenecece, kızı ondan sonra alacan, demiş.” (Cesaret değeri)

“Ana ben gizli ilimlerin hepsini öğrendim. Padişah kızını alacan, demiş.” (Cesaret değeri)

Kedi Sultan Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Kedi Sultan masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda “Yardımsızlık, nezaket, iyilik yapmak, dayanışma, sevgi, hoşgörü değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Bu ziyafetten artanları hizmetçiler yermiş. Onlarda kalanını götürüp yoksul komşuya verirmiş”. (Yardımsızlık ve Dayanışma değerleri)

“Şunları ye de yüzüne gözüne kan gelsin, demiş.” (İyilik yapmak değeri)

“Aaah sarı kızım, nazlı kızım! Sen de olmasan yapayalnızım. Ben ipini çekerim, sen derdimi çekersin; nere çeksem gidersin hiç naz etmezsin.” (Sevgi değeri)

“Kedi nezaket eğitimi almış gibi arka patileri üstünde dikelip tebessüm eder gibi gülüyormuş.” (Nezaket değeri)

“Aman da aman ne güzel şeysin sen sarı kızımı bulsam da sana bol bol süt getirsem, demiş.” (İyilik yapmak değeri)

“Konağa şeref verdiniz, ne güzel ettiniz de geldiniz, demiş.” (Nezaket değeri)

“Siz çok güzelsiniz, çok iyi kalplisiniz, şeker gibisiniz, çiçek gibi tütüyorsunuz.” (Sevgi değeri)

“Yoksul olsa da gönül zenginliği var, diye düşünmüş.” (Hoşgörü değeri)

“Hizmetçiler koşmuşlar bir sarı kese alıp getirmişler. Kedi Sultan, sarı keseği almış kadına uzatmış.” (Yardımsızlık değeri)

Dilenci ile Hükümdar Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Dilenci ile Hükümdar masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda çalışkanlık, cesaret, sorumluluk, vatanseverlik, yardımlaşma, iyilik yapmak, sevgi, adalet değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Padişaha, koyunun leşi yalnız sarayı kokuttu. Sizin kokunuz memleketi sardı. Halk da sizin kokunuzdan rahatsız, demiş.” (Cesaret değeri)

“Ağır vergileri kaldırmış. Halk derin bir nefes almış.” (Adalet değeri)

“Her koyun kendi bacağından asılsın, haktır.” (Sorumluluk değeri)

“Saray aç kalanın açıkta kalanın evi olmuş.” (Yardımlaşma değeri)

“Hükümdar suyu dilenciye bizzat kendisi vermiş.” (İyilik yapmak değeri)

“Hükümdarımız çok yaşa, hükümdarımız bin yaşa, nidaları sarayın dört bir yanından yankılanır olmuş.” (Sevgi değeri)

“Has arazilerime kavun ektireyim, bol bol kavun dağıttırayım. Millet bol bol kavun yesin, demiş.” (İyilik yapmak değeri)

Alanya’da Derlenerek Yazıya Geçirilen Çocuk Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

“Hükümdarın niyeti, gelen son kavunun çekirdeğini alıp tohum yapmış. Bu tohumlardan has bahçeye ektirip, kavun yetiştirecekti. Ürettiği kavunları da kavunu çok seven halkına dağıtacakmış. (Vatanseverlik değeri)

Durdane Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Durdane masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda aile birliğine önem verme, sevgi, cesaret, çalışkanlık, dayanışma, nezaket, sorumluluk, şefkat, iyilik yapmak, öz denetim değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Durdane, cama bakmış ve camdan içeri doğru bakan oğlanı görmüş. Durdane’nin de yüreği kaynamış.” (Sevgi değeri)

“Kim olursa olsun bir daha kimsenin sözüne aldanmayacağını söylemiş.” (Öz denetim değeri)

“Kocamanlar, ben Durdane’yi çok sevdim.” (Sevgi değeri)

“Bir araya gelip kuşu nasıl yakalayalım diye düşünmeye başlamışlar.” (Dayanışma değeri)

“Hemen kuşu yakalayalım, çorbasını yapalım. Durdane’ye içirelim, demişler.” (Sevgi ve İyilik yapmak değerleri)

“Yemek yedikleri masayı temizler, yattıkları yatağı düzeltir olmuşlar.” (Sorumluluk değeri)

“Devler el ayak olmuş. Durdane’nin boyuna göre masa, sandalye, yatak, çatal, kaşık yapmışlar.” (Şefkat, Nezaket ve Sevgi değerleri)

“Devler Durdane’yi çok sevmişler.” (Sevgi değeri)

“Nöbetleşe beklemeye başlamışlar. Sırayla her gün biri nöbet tutmuş.” (Dayanışma değeri)

“Ortalığı toplamış ve her yeri tertemiz yapmış.” (Çalışkanlık değeri)

“Durdane anahtarı güçlüğüyle yerden kaldırmış ve kapının deliğine sokmuş.” (Cesaret değeri)

“Nar danesi nur danesi evimizin bir tanesi, diye her gün çocuklarını severlermiş.” (Sevgi değeri)

“Adamın karısı bir çocuğum olsa, sarıp sarmalasam, öpüp koklasam, bağrıma basıp sevsem, diye her gün dua edermiş.” (Aile birliğine önem verme değeri)

Keçi Kız Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Keçi Kız masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda sevgi, cesaret, çalışkanlık, iyilik yapmak değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Sarıp sarmalayacağım, öpüp koklayacağım bir yavrum olsun.” (Sevgi değeri)

“Kirli çamaşırlar birikmiş. Annesi hepsini bir bohça yapıp, Keçi Kız’ın süsmeğine asmış. Kız her zaman çamaşırları yıkarmış.” (Çalışkanlık değeri)

“Hadi kızım bunu Bey konağına götür, Bey Oğlu’na içirsinler, demiş.” (İyilik yapmak değeri)

“Bey Oğlu, ben çorba getiren Keçi Kızı alacağım, diyormuş.” (Cesaret değeri)

“Keçi Kız’ın da gönlü kaymış Bey Oğlu’na. Konağa çorba götürdüğünde Bey Oğlu’nu görmüş ve o günden beri de gönlü tip tip edermiş.” (Sevgi değeri)

Üç Kardeş Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Üç Kardeş masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda dayanışma, çalışkanlık değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Büyük kardeş, çarığın peşine düşüp onu ararken, çarığı bulup ekin tarlasıyla değiş tokuş ederken, diğer iki biraderde bir tavşan vurmuşlar ve büyük kardeşi arıyorlarmış.” (Dayanışma değeri)

“Ellerine birer orak alıp ekin tarlasını biçmeye başlamışlar.” (Çalışkanlık değeri)

“Gidip çuvalları getirmişler ve birisi çuvalın ağzını açar, birisi katar, birisi de içine basıyormuş.” (Dayanışma değeri)

“Büyük kardeş döğen ile tezekleri de ezince toprak un gibi olmuş. Dizi dizi karpuz ekmiş ve suyunu vermiş.” (Çalışkanlık değeri)

“Üç kardeş tosbağanın dediğini kabul etmemiş. Dilim dilim kesip, beraber taşıyalım, demişler.” (Dayanışma değeri)

Köylü ile Tavuklar Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Köylü ile Tavuklar masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda “İyilik yapmak, sorumluluk değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Horoz dışarda açgözlü çakal, tilki dolu çıkmayın, demiş.” (İyilik yapmak değeri)

“Hepsi birden ‘Gıt gıt gıdaak!’ gülüşmüşler. Horoz göz ucuyla tavukları saymış.”
(Sorumluluk değeri)

Çoban ile Erenler Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Çoban ile Erenler masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda sevgi, yardımseverlik, dürüstlük değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Çoban köpeğinin yalını, yemeğini ihmal etmez, Aslanım diye de arada bir seviyormuş.” (Sevgi değeri)

“Köpek dile gelmiş. Yalımı eksik etmez. Sürüyü bensiz gütmeyiz, demiş.” (Dürüstlük değeri)

“Keçi dile gelmiş. Yazın yaylada yaylatır, çayır çimen otlar, taşın üstüne tuz koyar yalattır, demiş.” (Dürüstlük değeri)

“Eren keçileri bir yoksula hediye etmiş. Eşeği de götürmüş bir bayıra salıvermiş.”
(Yardımseverlik değeri)

Korkak Osman Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Korkak Osman masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda nezaket, cesaret, dayanışma değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Korkak Osman Dev’e;

Taşın suyunu sıkırım,

Bir kuş gibi uçarım,

Dev durursa ininde,

Çakımı çeker çakarım, demiş.” (Cesaret değeri)

“Korkak Osman Dev’e, derhal bu köyü terk et! Yoksa başına gelecekleri sen düşün, demiş.” (Cesaret değeri)

“Korkak Osman Dev’e, ben kuş gibi uçarım, taşın suyunu sıkarım. Şimdi buradan uçacağım ağzından girip burnundan çıkacağım, demiş.” (Cesaret değeri)

“Korkak Osman Dev’e, seni bu taş gibi toz etmeden toz ol, demiş.” (Cesaret değeri)

“Kafamın tasını attırma, istersem taşı sıkar suyunu çıkarırım, istersem toz ederim, demiş.” (Cesaret değeri)

“Sana öğün möğün getirmedim. Bir daha getirmeyeceğim. Seni un ufak etmeye geldim, demiş.” (Cesaret değeri)

“Herkes bağında, evinde, bahçesinde, ambarında ne varsa bir araya toplamışlar.” (Dayanışma değeri)

“Gidelim şu Dev’e teşekkür edelim, demişler.” (Nezaket değeri)

Eksik Hesap Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Eksik Hesap masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda sevgi, sorumluluk, cesaret, saygı, hoşgörü, nezaket, adalet, dürüstlük, yardımseverlik değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Kız koçun üstünden inmiş, kayınbabasının elini öpmüş.” (Sevgi ve Saygı değerleri)

“Sözün özü, lafımın üstüne laf koyana kızımı vereceğim, diyeceğim budur, demiş.” (Adalet değeri)

“Oğlan doğruca kızın babasına gitmiş ve Allah’ın emri Peygamber’in kavli ile kızına talibim demiş.” (Cesaret değeri)

“Benim evet demem uymaz, babamın önünden geçmeden olmaz, demiş.” (Saygı değeri)

“Oğlan kızın aklına da güzelliğine de yangın olmuş.” (Sevgi değeri)

“Ben koçtan evvel seni alacan, demiş.” (Cesaret değeri)

“Sen anlat ben dinleyeyim, ben anlatayım sen dinle. Yol çabuk biter demek istemiş arkadaşın, demiş.” (Yardımlaşma değeri)

“Ne var bunda kızacak, demiş.” (Hoşgörü değeri)

“Demek istedi ki; kızın güzel ama beli eğri, demek istedi. Ben de özü sözü doğru, demek istedim.” (Dürüstlük değeri)

Alanya’da Derlenerek Yazıya Geçirilen Çocuk Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

“A güzel oğlum, babanın dediğini yabana atma, kösüre daşı gibi oturmasın bi iş tutsun deye eder engini.” (Sevgi değeri)

“Babası oğluna, sana bir altın veriyorum. Pazara gidip bir koyun alacaksın, bana bir kavurma yapacaksın, bir de kazak öreceksin; ardından koyunu diri, altını da geri vereceksin, demiş.” (Sorumluluk değeri)

“Hele bir keser sapı tutsun, bir iş güç sahibi olsun.” (Sorumluluk değeri)

Acı ile Bucu Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Acı ile Bucu masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda sevgi, aile birliğine önem verme, dayanışma değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Sevinçten uçarım eğer çocuksa, demiş.” (Sevgi değeri)

“Eve tarifsiz neşe dolmuş, sıra gelmiş ad koymaya.” (Sevgi değeri)

“Başımızın tacı Acı ile Bucu, demiş.” (Sevgi değeri)

“Karı koca çocuklarına hiç müdahale etmeden kendi hallerinde büyüsünler, diyerek kararlaştırmışlar.” (Dayanışma ve Aile birliğine önem verme değerleri)

“Çocukların üzerlerinde donlarından başka bir şey yokmuş. Adam ile kadın olanları anlamışlar. Acı ile Bucu’yu bir daha başıboş bırakmayalım diye sözleşmişler.” (Dayanışma değeri)

Ne İdim Ne Oldum Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Ne İdim Ne Oldum masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda sevgi, nezaket, yardımseverlik, cesaret, öz denetim, sadakat, aile birliğine önem verme değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Gönül köşküm burada ben sarayı neyleyem, demiş.” (Sevgi değeri)

“Dağlardaki hayatımı saraylara değişmem. Çil çil altın versen şurdan şuraya gitmem.” (Aile birliğine önem verme ve Sadakat değerleri)

“Başından geçenleri unutmamam için kızlarımın adını ‘Ne idim, Ne oldum, Ne olacağım’ koydum, demiş.” (Öz denetim değeri)

“Ya beni alırsın ya da kurda kuşa yem edersin beni, demiş.” (Cesaret değeri)

“Ben seni çok seviyorum. Benimle evlenir misin, demiş.” (Sevgi değeri)

“Kız, çoban oğlana aşık olmuş.” (Sevgi değeri)

“Çoban oğlana da teşekkür etmeyi unutmazmış.” (Nezaket değeri)

“Çoban oğlana kız acımış ve azığından ikram etmiş.” (Yardıms severlik değeri)

Vermeyince Mabut Neylesin Mahmut Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Vermeyince Mabut Neylesin Mahmut masalında değerler eğitimi bakılmıştır. Buna göre masalda sevgi, sorumluluk, dostluk, vatanseverlik, nezaket, dayanışma, aile birliğine önem verme, iyilik yapmak, hoşgörü, öz denetim, yardıms severlik değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Padişah ihtiyara sanki babası gibi hürmet etmiş.” (Hoşgörü değeri)

“Gelen giden dostlarını, asmanın önünde ağırlar, çardakta oturturmuş.” (Dostluk değeri)

“Padişah yaşlı adama taşın düştüğü yer hizasına kadar her iki yakadaki dükkânların geliri senin olacak, demiş.” (Yardıms severlik değeri)

“Bu durumu bizzat ben halledeceğim. Allah kulunun gönlünü alacağım, demiş.” (Hoşgörü değeri)

“Kendimi körlüğe alıştırıp o günlere hazır olmalıyım, dedim.” (Öz denetim değeri)

“Başka bir yol deneyin, incitmeden ihtiyarı mutlu edin.” (Nezaket değeri)

“Bak evlat! Tamiri benim işim değil ama senin kızarmış kaza ihtiyacın var anlaşılın. İşte aradığın kaz rafta duruyor. Anlaşılın o ki benden çok sana lazım o, al demiş.” (İyilik yapmak değeri)

“Çantasından çıkardığı nar gibi kazı ihtiyara uzatarak, işte bu da senin nasibinmiş, hiç olmazsa bunu kabul et, demiş.” (Yardıms severlik değeri)

“İhtiyar memnun olmuş. Teşekkür edip içi altın dolu kızarmış kazı almış.” (Nezaket değeri)

“Niyeti akşam karısıyla mükellef bir ziyafet çekmekmiş.” (Aile birliğine önem verme değeri)

“Gönlü tok ihtiyar, hayır duanız yeter, istemez, demiş.” (Nezaket değeri)

Alanya’da Derlenerek Yazıya Geçirilen Çocuk Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

“Padişah sık sık tebdil-i kıyafetle gezer, ahalinin arasına karışır ve yönettiği ülkenin ahvalini bizzat tetkik edermiş.” (Vatanseverlik değeri)

Aksakal Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Aksakal masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda hoşgörü, cesaret değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Hayırlı evlat yaşlı babasına kıyamamış, dağa götürmüş. Mağaraya saklamış.” (Hoşgörü değeri)

“Padişaha, biz hünkârımızın motifini nereden bilelim, bir numune dokunsun da görelim.” (Cesaret değeri)

Altın Saban Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Altın Saban masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda “Hoşgörü, cesaret, adalet, dürüstlük değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Padişah fermanını duyan köylü bunu ben bilirim, demiş.” (Cesaret değeri)

“Köylü, açın kapıyı yol verin içeri girecen, demiş.” (Cesaret değeri)

“Köylü, padişaha akıl daşda olmaz, başda olur. Akıllı at kendine çıbık çaldırmaz, demiş.” (Cesaret değeri)

“Bunun bi bildiği var deyip, içeriye davet etmişler.” (Hoşgörü değeri)

“Köylü, padişaha sualiniz sual olmuş da eksik olmuş. Bu haliyle ‘Heç!’ desem yeridir, demiş.” (Cesaret değeri)

“Köylü, sultana laf atışmacası yaparcasına, ham sualin ham cevabı olur! Tamamını dinlersen cevap yerini bulur deyip, devam etmiş.” (Cesaret değeri)

“Köylü, padişaha aç insanı ordu zaptedemez! Sabahın değerini bilmeyen, memleketi yönetemez, demiş.” (Cesaret değeri)

“Köylünün dobra dobra söylemesi padişahın hoşuna gitmiş. Altın saban ile altın boyunduruğu köylüye hediye etmiş.” (Adalet değeri)

“Köylü, öküzü saldım, sabanı bıraktım da geldim köyümden. Tarla boş kalırsa, ben vezirliğimden, siz de tahtınızdan olursunuz, demiş.” (Cesaret ve Dürüstlük değerleri)

“Padişah köyliüyü fazla üstelememiş. Ona izzeti ikramda bulunarak uğurlamış.”
(Hoşgörü değeri)

Manav ile Yörük Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Manav ile Yörük masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda nezaket, dostluk, hoşgörü, dayanışma değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Ben bu yönü bekleyen sende öteki yakaya geç.” (Dayanışma değeri)

“Yörüğün kurnazlığına manavın sınırları bozulmuş; ama mevzuyu abartıp sorun etmemiş.” (Hoşgörü değeri)

“Arkadaşına ikram etmek niyetiyle yanına hediyeler almış.” (Nezaket değeri)

“Manav ile Yörük bir cuma alışverişinde ahbab olmuşlar. Zaman içinde iki ahbabın dostluğu ilerlermiş.” (Dostluk değeri)

Şehzade ile Çoban Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Şehzade ile Çoban masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda nezaket, cesaret, sevgi, saygı, adalet, çalışkanlık değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Dertliye merhem, açlara katık, mazlumun yanında olacağım. Adalet kılıcım, hoşgörü tacım olacak, demiş.” (Çalışkanlık değeri)

“Allah’ın emri peygamberin kavli ile kızınıza talibim, demiş.” (Sevgi değeri)

“Git saltanat tahtına otur, buna göre yoluna koy her bir işini. Milleti yüzünü güldür, demiş.” (Adalet değeri)

“Seni çok özledik, süt kazanına mı düştün, yine ak oğlana dönmüşsün, demişler.”
(Sevgi değeri)

“Katiyen olmaz saraya gitmemiz yakışık almaz, demişler.” (Saygı değeri)

“Şehzadenin hayat dersi bitmedi, ben bunu hak etmedim, demiş.” (Dürüstlük değeri)

“Çocukların anası sacın üstünde bazlama yapıyormuş. Şehzade’ye birini vermiş. Çok hoşuna gitmiş.” (Hoşgörü değeri)

“Çoban, bana bir gün müsaade edin, Şehzademiz ile birlikte kalayım, demiş.” (Cesaret değeri)

Alanyalı Tüccar Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Alanyalı Tüccar masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda nezaket, dürüstlük, saygı, adalet değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Sultan, Alanyalı Tüccar’ın duasından ve heybesinden her seferinde memnun olur, onu kaledeki sarayında ağırlarmış.” (Nezaket değeri)

“Efendim bedestenimizin kapısında iki dilenci var. Biri kör, biri sağır. Kör dilencinin kimi kimsesi yok, yalnız yaşar. Sağır dilencinin nüfuzu çok altı boğaza bakar. Çarşı kapısında Allah rızası için dilenirler. Ben deniz her ziyaretimde zatunuzun lütfettiği 5 altından birini kör dilenciye verirdim. Geriye kalan 4 altını da sağır dilenciye münasip görürdüm. Her seferinde ihsanınızı böyle pay ederdim. Malumunuz son ziyaretimin sonunda altın yerine ferman takdim ettiniz. ‘İhsanımı falanca yerden git al!’ dediniz. Fermanı dört- bir etmem mümkün değil. Bu sefer böyle olsun. Fermana ne varsa kör dilencinin olsun dedim. Fermanınızı bu sebeple kör dilenciye verdim.” (Dürüstlük ve Adalet değerleri)

“Kusurum varsa affola, takdir sizin.” (Saygı değeri)

Devecinin Devesi Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Devecinin Devesi masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda “Adalet” değerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değer metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Deveci soluğu Kadı’nın yanında almış.” (Adalet değeri)

“Kadı berat etmiş. Yörükleri salıvermiş. Deveciye de ‘Devenin tüyünü takip et, demiş.’” (Adalet değeri)

Tembel Ahmet Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Tembel Ahmet masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda “Sevgi, şefkat, dürüstlük, sabır, sorumluluk” değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Bir çocuğum olsun onu gül suyuyla yıkıyayım, bal ile ovalayayım, ona gözüm gibi bakayım, demiş.” (Sevgi ve Şefkat değerleri)

“Nesi var oğlumun, maşallah boylu poslu aslan gibi, demiş.” (Sevgi değeri)

“Hangi yüzle evlenecek. Kazanı biz kaynatırsak, ocağı biz tütürürsek, bu bacanın dumanı tez söner, demiş.” (Dürüstlük değeri)

“İş olmadan aş olmaz. Kazancı olmayan kocadan eş olmaz, demiş.” (Sorumluluk değeri)

“Babasına, ben bu bir altını kazanmak için kan ter içinde kaldım, çok eziyet çektim atamazsın, demiş.” (Sabır değeri)

Zıpoğlan Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Zıpoğlan masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda sevgi, cesaret, çalışkanlık, adalet” değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Şu ipliği iğnenin yurdusuna geçiriver, ay güzel oğlum, demiş.” (Sevgi değeri)

“Anası oğluna dua etmiş. Anasının duasını alan oğlan çok sevinmiş.” (Sevgi değeri)

“Get şu Bey’e söyle. Hana biri geldi, hiç kimsede olmayan bir hüneri varmış de, demiş.” (Cesaret değeri)

“Adam bu hünere sahip olmak için 20 yıl çalışmış.” (Çalışkanlık değeri)

“Kimsenin işe yaramayan bir işle uğraşıp, ömrünü beyhude tüketmiş. Sopyayı bunun için yedi.

Hiç kimsenin yapmadığı bir hünere sahip olmuş. 20 altın da onun için aldı, demiş.” (Adalet değeri)

Kuyruksuz Tilki Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Kuyruksuz Tilki masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda sevgi, şefkat, çalışkanlık, adalet” değerlerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değerler metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“Topladığı mısır koçanlarını tanelemiş, tavuğa yetiştirmiş. Tavuk da ona yumurtasını vermiş. Tilki yumurtayı alır almaz incik boncuk satan çerçiciye götürmüş. Çerçici, yumurtayı almış incik boncuk vermiş. Tilki incik boncukları vermiş. Çocukların yanına koşmuş. Incik boncukları alan çocuklar, tilkinin ot yolmasına izin vermişler. Tilki bir kucak ot yolmuş, ineğe götürmüş. İnek otu almış, tilkiye bir sile süt vermiş. Tilki sütü almış nineye götürmüş. Nine de tilkiye kuyruğunu geri vermiş.” (Adalet değeri)

“Nine insafa gelmiş, ‘Git içtiğin sütü getir, kuyruğunu al!’ demiş.” (Adalet değeri)

“Köpeğinden özür dilemiş, onu sevip okşamış.” (Sevgi değeri)

Alanya’da Derlenerek Yazıya Geçirilen Çocuk Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

“Süt olmayınca köpeğin yemeği kuru olmuş, bir türlü boğazından geçememiş.” (Şefkat değeri)

“Yalvarmış, yakarmış bir sile süt istemiş. İnek tilkinin o haline acımış.” (Şefkat değeri)

“Biz bu dağların süsüyüz, yemyeşil örtüsüyüz. Çocukların oyun alanıyız. Çocuklar üzerimizde eğlenir ve oynarken mutlu olurlar. Çocuklardan izin al, demiş.” (Adalet değeri)

“Kuyruğunu kurtarmak için oyun alanımızın otunu yolmak istiyorsun madem, bize incik boncuk getir, onlarla oynayalım, ot yolmana izin verelim, demişler.” (Adalet değeri)

“Yok öyle yağma! Git bana boncuk getir, sana incik boncuk vereyim, demiş.” (Adalet değeri)

“Ben bu yumurtayı meydana getirebilmek için sabahtan akşama köşe bucak dolaşır ne bulursam yerim. Ben darıyı çok severim. Bana bir koçan darı getirirsen, sana yumurtamı veririm, demiş.” (Adalet değeri)

Keloğlan Masalının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Keloğlan masalında değerler eğitimine bakılmıştır. Buna göre masalda cesaret değerinden ifadeler bulunmaktadır. Bu değer metindeki cümlelerle ifade edilmiştir.

“İnadım inat, adım Murat! Olursa ederim rahat, olmazsa da aklımdan çıkar gider murad, demiş.” (Cesaret değeri)

“Padişah kişizade ise ben de kişi sadeyim, demiş.” (Cesaret değeri)

“Ağır ol ahbap! Geldiysek boşuna gelmedik. Bugüne bugün padişahın damadı sayılırım, demiş.” (Cesaret değeri)

“Selamün aleyküm babalık, Allah’ın emri peygamberin kavliyle gızına talibim, demiş.” (Cesaret değeri)

Derlenerek Yazıya Aktarılan Alanya Masallarının İçinde Bulunduğu Değerlerin Gösterimi

Derlenen Alanya masallarının içinde bulunduğu değerlerin gösterimi Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Derlenerek Yazıya Aktarılan Masallara Ait Değerler

Masal Adları	Değerler
Bilirim ama Demen	Yardıms severlik, adalet, cömertlik
Kaval Oğlan	Çalışkanlık, sevgi, cesaret, iyilik yapmak, dayanışma,

---

	şefkat sabır, adalet, cömertlik
Üç Kız Kardeş	Çalışkanlık, adalet
Ali Cengiz	Cesaret
Kedi Sultan	Yardıms severlik, nezaket, iyilik yapmak, dayanışma, sevgi, hoşgörü
Dilenci ve Hükümdar	Çalışkanlık, cesaret, sorumluluk, vatanseverlik, yardımlaşma, iyilik yapmak, sevgi, adalet
Durdane	Aile birliğine önem verme, sevgi, cesaret, çalışkanlık, dayanışma, nezaket, sorumluluk, şefkat, iyilik yapmak, öz denetim
Keçi Kız	Sevgi, cesaret, çalışkanlık, iyilik yapmak
Üç Kardeş	Dayanışma, çalışkanlık
Köylü ile Tavuklar	İyilik yapmak, sorumluluk
Çoban ile Erenler	Sevgi, yardıms severlik, dürüstlük
Korkak Osman	Nezaket, cesaret, dayanışma
Eksik Hesap	Sevgi, sorumluluk, cesaret, saygı, hoşgörü, nezaket, adalet, dürüstlük, yardıms severlik
Acı ile Bucu	Sevgi, aile birliğine önem verme, dayanışma
Ne İdim Ne Oldum	Sevgi, nezaket, yardıms severlik, cesaret, öz denetim, sadakat, aile birliğine önem verme
Vermeyince Mabut, Neylesin Mahmut	Sevgi, sorumluluk, dostluk, vatanseverlik, nezaket, dayanışma, aile birliğine önem verme, iyilik yapmak, hoşgörü, öz denetim, yardıms severlik
Aksakal	Hoşgörü, cesaret
Altın Saban	Hoşgörü, cesaret, adalet, dürüstlük
Manav ile Yörük	Nezaket, dostluk, hoşgörü, dayanışma
Şehzade ile Çoban	Nezaket, cesaret, sevgi, saygı, adalet, çalışkanlık
Alanyalı Tüccar	Nezaket, dürüstlük, saygı, adalet
Devecinin Devesi	Adalet
Tembel Ahmet	Sevgi, şefkat, dürüstlük, sabır, sorumluluk
Zıpoğlan	Sevgi, cesaret, çalışkanlık, adalet
Kuyruksuz Tilki	Sevgi, şefkat, çalışkanlık, adalet
Keloğlan	Cesaret

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada Alanya masallarından 26 tane masal, belirlenen 19 değer çerçevesinde ele alınıp incelenmiştir. Masallardaki bu değerler; sevgi, saygı, aile birliğine önem verme, yardımseverlik, cesaret, şefkat, iyilik yapmak, dürüstlük, hoşgörü, çalışkanlık, vatanseverlik, adalet, nezaket, sabır, sorumluluk, öz denetim, dayanışma, dostluk ve sadakattir. Araştırma sonucunda yukarıda belirtilen değerlerden her birinin masalarda yer aldığı görülmüştür. Çocuk masalları, okurlara değerler kazandırmanın ve ana dillerini geliştirmenin önemli bir yolu olarak görülmelidir. Çocuk kitaplarında yer alan değerler, çocukların yaşına, ilgi alanlarına ve gelişim seviyelerine uygun olmalı, çocukların zihinsel ve duygusal gelişimlerine katkı sağlamalı, millî ve manevi değerlere saygılı olmalıdır. Alanya masallarında çeşitli değerlerin ön planda olduğu görülmektedir. Alanya masallarının daha çok birlik ve beraberliği sevgi değeriyle, haksızlıklara karşı mücadele etmenin gerektiğini cesaret değeriyle, olumlu ya da olumsuz olarak sonuçlanan olaylarda bir eşitlik sağlanmasını da adalet değeriyle ön planda tutmaya çalıştığı görülmüştür. Bunun yanında çalışkanlık, nezaket, yardımseverlik, iyilik yapmak değerleri masalarda okuyucuya birçok yerde sunulan diğer değerlerdendir. İncelenen masalarda en çok rastlanılan değer ‘sevgi’ değeridir. Sevgi değerinden sonra cesaret, adalet, çalışkanlık, iyilik yapmak, yardımseverlik, dayanışma, aile birliğine önem verme, dürüstlük, hoşgörü, sorumluluk, öz denetim, şefkat, saygı, dostluk, sabır, vatanseverlik, sadakat şeklinde devam etmektedir. Çocuklara yönelik bu masalarda 39 yerde sevgi değeri ön plana çıkmaktadır. Tüm değerler içerisinde %20,21’ini oluşturmaktadır. Daha sonra cesaret değeri ön plana çıkmaktadır. 33 yerde cesaret değerini içeren ifadenin bulunduğu görülmüştür. Bu da masalların %17,10’unu oluşturmaktadır. Üçüncü olarak en çok vurgulanan değer ise adalet değeridir. 18 tane kısımda yer verildiği görülmüştür. Bu da %9,33’ünü oluşturmaktadır. En az bahsedilen değerlere baktığımız zaman ise %0,50 oran ile bir kez yer alan sadakat değerini %1,04 ile 2’şer kez metinlerde yer alan sabır, dostluk ve vatanseverlik değerleri takip etmektedir. Değer aktarımı hususunda masalların kişilere somut veriler sunduğu göz önünde bulundurulduğunda değerlerin içselleştirilmesi için önemli bir kaynak oluşturabilir. Alanya masallarında en fazla konu edilen sevgi değeridir ve Senek (2018) yapmış olduğu çalışmasında benzer sonuçlar elde etmiştir. Aytül Akal’ın masallarını değerler yönünden inceleyen Senek (2018) bu çalışmasında en fazla sevgi değerini tespit etmiştir. Cranier (2022) de Japon masalları bağlamında değerler eğitimi başlıklı çalışmasında duygu ifadeleri içinden en fazla yerin sevgi değerine ait olduğunu tespit etmiştir. Bulgularımızı destekleyen sonuçların aksine Karagöz (2017)’ün çalışma sonuçlarına göre ise Türk masalları adlı çalışmada en fazla yer alan değer gelenekselliklerdir. Aydeniz (2021)

ile Serhat ve Gülbahar (2022)'in masal kök değerleri çalışmalarına ait örneklere bakıldığında en çok yardımseverlik değerinin ön planda olduğu, en az ise bu çalışmaya benzer şekilde vatanseverlik değerinin yer aldığı görülmüştür. Kılcan (2016)'ın yapmış olduğu çalışmada ise benzer şekilde yardımseverlik değerinin fazla sayıda olduğu görülmüştür. Aynı çalışmada çalışmamızla benzer şekilde sabır değeri az sayıda bulunan değerler arasındadır. Yavuz ve Özçelik (2021)'in çalışmasında da bu çalışmayla benzer şekilde sadakat değeri az sayıda yer almıştır. Öztürk (2020)'ün masallardaki değerler eğitimi ile ilgili çalışmasında sevgi değeri ön plana çıkmıştır. Bu çalışmada, masalların birey eğitiminde değer aktarımı açısından nasıl bir rol oynadığı incelenmiştir. Masalların, hem eğitici hem de eğlendirici bir özelliği olduğu, bireyi iyiye, doğruya, güzele yönlendirdiği, olayların akıcı ve sürükleyici bir şekilde anlatıldığı, masal kahramanlarının affedici ve adaletli olduğu belirtilmiştir. Masallarda iyilik ve kötülük arasında keskin bir ayırım olduğu, iyilerin mutlaka ödüllendirildiği, kötülerin ise cezalandırıldığı veya hatalarını telafi etmeye çalıştığı vurgulanmıştır. Ancak, incelenen masallarda yer alan değerlerin tamamının birey eğitiminde yeterli olmadığı, bazı değerlerin daha fazla işlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bazı masallarda işlenen değer çeşitliliği fazla sayıda iken bazı masallar ise tek bir değeri konu edinmiştir. Yapılan çalışmanın önerileri ise şu şekilde sıralanabilir:

- Her yörenin masallarında değerler eğitimine bakılıp hangi değerlerin fazla, hangi değerlerin az olduğuna bakılabilir. Bu değerlerden hareketle yörelere has ortak değerler araştırılabilir.
- Değerler eğitimi açısından henüz değerlendirilmemiş masallar, eğitimde yararlı olabilecekleri tespit edilmek üzere araştırılmalıdır. Yararlı bulunan masallar, okuyucuya sunulmadan önce düzenlenmelidir.
- Masallar, çocukların hem hayal gücünü zenginleştiren hem de dil becerilerini geliştiren birer kaynak olabilir. Bu nedenle, eğitim ortamlarında masallara daha fazla yer verilmesi ve çocukların bu masallardan yararlanabilecekleri etkinlikler düzenlenmesi uygun olabilir.

Yazar Katkıları: Metnin tamamı yazarların ortak ve eş katkılarıyla oluşturulmuştur.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Aktepe, V. (2010). *İlköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde “yardımseverlik” değerinin etkinlik temelli öğretimi ve öğrencilerin tutumlarına etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Aydeniz, S. (2021). Masal ve efsanelerde değerler eğitimi: Muş ili örneği. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 0(23), 636-659.

Alanya’da Derlenerek Yazıya Geçirilen Çocuk Masallarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi

- Aydın, E. (2021). Çocuklara seslenen diğer yazınsal türler ve dilsel gereçlerin çocukların gelişimlerine katkıları. M. Tunagür ve M. N. Kardaş (Ed.). *Çocuk edebiyatı içinde*. (s. 203-231). Ankara: Pegem Akademi.
- Boratav, P. N. (1999). *100 soruda Türk halk edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Bozkurt, E. (2019). Karakter eğitimi ve değerler eğitimi ile ilgili temel kavramlar. (Ed. S. Özer). *Karakter ve değerler eğitimi içinde* (s. 5). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bruijn, A. D. (2019). From representation to participation: Rethinking the intercultural educational approach to folktales. *Children’s Literature in Education*, 0(50), 315-332.
- Çolak, S (2021). *Alanya masalları*. Alanya: Alanya Belediyesi Yayınları.
- Dağı, F., Alptekin, M. & Kaplan, T. (2018). Türk dünyası hayvan masallarında tespit edilen değerler. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 0(43), 227-247.
- Karadavut, Z. (2006). *Kırgız masalları*. Konya: Kömen Yayınları.
- Karagöz, B. (2017). Naki Tezel'in Türk masalları adlı kitabının değerler açısından analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 534-556.
- Karataş, N. K. & Yorulmaz, B. (2021). Grimm masallarının içerdiği değerler açısından incelenmesi. *Asya Studies Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5(18), 189-200.
- Kardaş, M. N. & Çınarcı, M. N. (2018). Dil ve Edebiyat eğitiminde temel disiplinler. M. N. Kardaş ve R. Koç (Ed.). *Dil ve edebiyat eğitiminde temel disiplinler içinde*. (s. 1-22). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kaya, S. & Gülbahar, B. (2022). Gümüşhane ve Bayburt masalları adlı eserdeki masalların Türkçe dersi 1-8. sınıflar öğretim programı değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Uluslararası Yunus Emre Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(4), 1-31.
- Kılcan, B. (2016). Ignác Kúnos’un 44 Türk peri masalı adlı eserinin değerler açısından incelenmesi. *Turkish journal of education*, 5(3), 144-156.
- Öztürk, B. (2020). Otfried Preußler’in “Die kleine hexe” adlı masalının ahlâki değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (Özel Sayı), 67-79.
- Sakaoğlu, S. (1973). *Gümüşhane masalları (metin toplama ve tahlil)*. Ankara: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Sakaoğlu, S. (2002). *Gümüşhane ve Bayburt masalları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Senek, S. (2018). *Aytül Akal’ın masallarının değerler eğitimi açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Uysal, Y. (2020). *Hakas masalları*. Konya: Palet Yayınevi.
- Yavuz, A. & Özçelik, Ö. Ü. M. (2021). *Göller yöresi masallarında değerler eğitimi*. (Yüksek Lisans Tezi). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Yorulmaz, B. & Korkmaz, N. (2022). Grimm masallarının içerdiği değerler açısından incelenmesi. *Asya Studies*, 5(18), 189-200.